

ПРИВРЕДНА
КОМОРА
СРБИЈЕ

eБИЛТЕН

Удружење за креативну индустрију

III
квартал

20
18.

јул - септембар 2018.

УВОДНИК

Билтени удружења Привредне коморе Србије сектора пољопривреде, индустрије и услуга представљају тромесечне анализе економских трендова и актуелности у привреди.

Кроз билтене информишемо чланице коморског система, представнике пословне заједнице и стручне јавности о секторским и макроекономским темама, пословним и статистичким показатељима за водеће привредне гране, активностима удружења и услугама Привредне коморе Србије. Циљ је да подстакнемо представнике привреде да покретањем иницијатива усмереним на унапређење пословног амбијента утичу на креирање стабилних и одрживих услова пословања.

Очекујемо да коморски билтени допринесу бољој видљивости секторских информација, активности и подршке националне пословне асоцијације привреди, унапређењу конкурентности и јачању поверења у домаћи привредни амбијент и економију. Припремљене информације, вести и анализе објављене у билтенима креиране су у склопу заједничких активности јединственог коморског система и привреде Србије. У анализама су коришћени званични подаци домаћих и страних институција, објављени крајем сваког календарског тромесечја у години.

Сви претходно објављени билтени доступни су на сајту [Привредне коморе Србије](#).

Креативна индустрија је индустрија садржаја који произлази из индивидуалне креативности, вештине и талента. Појам креативне индустрије односи се на штампање, издавачку делатност и мултимедију, аудио-визуелне делатности, музичке и кинематографске продукције. Креативне индустрије у Републици Србији учествују у стварању БДП-а са око 4,0 одсто, а укључујући и комплементарне делатности, њихово учешће достиже 9,9 одсто БДП-а. У претходном периоду оствариле су просечан годишњи раст промета од 25 одсто и просечну годишњу стопу профитабилности од око 8 одсто. Креативне индустрије имају велики извозни потенцијал. Такође, креативне индустрије у Републици Србији доприносе укупној запослености са 4 одсто.

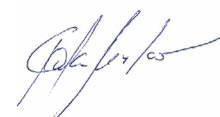
Имајући у виду све значајније учешће креативне индустрије у бруто домаћем производу и извозу Србије и чињеницу да је реч о растућем сектору на глобалном нивоу, Удружење за креативну индустрију Привредне коморе Србије активно учествује у изградњи законодавног оквира и амбијента подстицајног за инвестирање и пословање и пружа одговарајуће сервисе фирмама из ове области како би лакше савладале проблеме у свакодневном пословању и ојачале своје капацитете.

Наша одговорност је утолико већа, јер су производи креативних индустрија истовремено роба подложна свим тржишним законима и извозни потенцијал Србије, али и културно добро, што привредна друштва из ове индустрије ставља пред двоструки изазов: да обезбеде економску одрживост стваралаштва, одрживо послују и истовремено брину у култури.

Јелена Васић,
уредник

Мирко Прља,
секретар

Импресум: Билтен Привредне коморе Србије; Издавач: Привредна комора Србије, Центар за стратешке анализе, аналитику, планирање и публикације, Ресавска 13-15, 11000 Београд, тел. (011) 3300-923, web: <http://www.pks.rs>, e-mail: analitika@pks.rs.

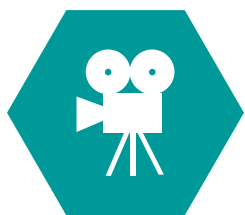
Уредник: Јелена Васић; Извршни уредник: Маја Вуковић; Редакција: Бојан Станић, Оливера Коминац, Мирко Прља, Срђан Маркотић, Обренија Мазиић, Дијана Михајловић-Монтиљо, Марко Ковачевић, Кристина Ђурић, Ана Стојановић, Душан Стокић; Лектура и коректура: Служба за информисање и односе са јавношћу ПКС; Дизајн: Марија Младеновић; Компјутерска обрада: Стеван Шормаз; Маркетинг: marketing@pks.rs.

Билтени ПКС се објављују тромесечно.

Напомена: Анализе у билтенима ПКС су ауторског карактера и не одражавају нужно став Привредне коморе Србије.

с 2018. Центар за стратешке анализе, аналитику, планирање и публикације

Сва права су задржана. Ниједан део ове публикације не може бити репродукован нити смештен у систем за претраживање или трансмитован у било ком облику, електронски, механички, фотокопирањем, снимањем или на други начин, без претходне писмене дозволе издавача.

У овом броју

Активности Удружења за креативну индустрију	4
Седнице, конференције, сајмови, пословни сусрети, презентације, семинари Вести	
Регио инфо	7
Привредна активност у креативној индустрији	8
Запосленост Зараде Стране директне инвестиције Спољнотрговинска размена	
Привредна активност - макроекономски осврт	12
У фокусу	15
Међународни сајам књига, Пекинг 2018. Међународни сајам књига у Москви - Moskow International Book Fair (MIBF)	
Подршка привреди	16
Програми подршке пословању привреде Најбржи пут до инопартнера СЕ знак и Српски знак усаглашености – доказ безбедности вашег производа Едукација	
Методолошке напомене	22
Удружење за креативну индустрију	23
Контакт	24

Активности Удружења за креативну индустрију

Седнице, конференције, сајмови, пословни сусрети, презентације, семинари

Седница проширеног председништва Групације кинематографије и УО Филмског центра Србије

У Привредној комори Србије, 6. јула 2018. године одржана је седница проширеног председништва Групације кинематографије и УО Филмског центра Србије - ФЦС. На седници су присуствовали чланови председништва Групације кинематографије, представници струковних удружења и асоцијација, председница и два члана УО ФЦС. По дневном реду на тему стратешке сарадње између два тела, председница УО ФЦС је упозната да је став и Групације да се суфинансира мањи број филмова са већим буџетима. Једногласно је закључено да је потребно допринети ефикаснијем раду ФЦС и повећати присуство стручног и професионалног кадра у процесу одлучивања као и радити на решавању репрезентативности еснафских удружења, с обзиром на то да је у току процес ревизије репрезентативности удружења који би требало да буде завршен до краја године.

Седница Секције филмских дистрибутера

Чланови Секције филмских дистрибутера одржали су седницу 2. јула 2018. године у просторијама Привредне коморе Србије. На седници, на којој је дневни ред био дефинисање предлога Филмском центру Србије поводом конкурса за стимулацију дистрибуције, присуствовали су чланови Секције и представници Удружења за креативну индустрију ПКС. Закључено је да Секција после седнице дефинише свој предлог о коме ће се изјаснити сви чланови Секције филмских дистрибутера и достави коначну табелу са формулама, у којој се по симулираној гледаности види ефекат степенаних коефицијената као и симулирана стимулација на различитим примерима гледаности филмова. Предлог стимулације дистрибуције, стручна служба Удружења за креативну индустрију ће доставити Филмском центру Србије.

Седнице Секције приказивача

Прва електронска седница Секције приказивача у трећем тромесечју одржана је 8. августа 2018. године. Присутни су се изјаснили о предлогу Споразума о попустима на важећу Тарифу накнада које СОКОЈ наплаћује по основу јавног саопштавања музичких дела путем биоскопских пројекција. Споразум није прихваћен. Наредна седница Секције приказивача одржана је 10. августа 2018. године у ПКС. На дневном реду била је дискусија поводом изјашњавања чланова Секције приказивача о предлогу Споразума о попустима на важећу Тарифу накнада које СОКОЈ наплаћује по основу јавног саопштавања музичких дела путем биоскопских пројекција. После дискусије донети су закључци који су достављени СОКОЈ-у као нови предлог за Споразум. На другој електронској седници Секције приказивача која је одржана 23. августа 2018. године чланови Секције изјаснили су се о новом предлогу Споразума о попустима на важећу Тарифу накнада које Сокој наплаћује по основу јавног саопштавања музичких дела путем биоскопских пројекција. Прихваћен је Споразум о попустима на важећу Тарифу.

Седница Групације кинематографије

Седница Групације кинематографије одржана је 26. септембра 2018. године. На седници су присуствовали чланови Групације, представници струковних удружења и асоцијација, представници ФЦС. На дневном реду било је разматрање Актуелне ситуације у Филмском центру Србије. Дато је саопштење за јавност у коме је изнет заједнички став са ове седнице.

Састанак са представницима Удружења издавача и књижара

У просторијама ПКС – ПК Београда, 23. јула 2018. године одржан је састанак између представника Удружења за креативну индустрију ПКС и представника Удружења издавача и књижара. На дневном реду био је разговор о могућностима организовања сајма књига у оквиру других манифестација које се одржавају у Србији (Златибор и Копаоник).

Састанак у Рател-у

Са председником Одбора групације радиодифузије и заменицом председника, 3. септембра 2018. године одржан је састанак са представницима РАТЕЛ-а на којем су разматране релевантне одредбе Закона о електронским комуникацијама, Закона о електронским медијима и Правилника о утврђивању Плана расподеле у вези са процедуром издавања дозвола, обавезом покривености одређеног процента становништва и другим темама, процедуре измене географских (дислокација) и емисионих (измене ефективно израчене снаге или дијаграма зрачења) параметара, процедуре пријаве штетних сметњи (међународне или у земљи) и Контрола радио-фреквенцијског спектра. Договорено да се дају предлози да се реше ови проблеми како кроз Закон о електронским медијима тако и у међусобном односу РАТЕЛ-а, РЕМ-а и емитера.

Међународни сајам књига, Пекинг 2018.

У Пекингу, Кина, у периоду 22 – 26. август 2018. године одржан Међународни сајам књига у организацији „China National publications Import & Export (Group) Corporation“. Удружење за креативну индустрију Привредне коморе Србије било је извршни организатор у име и за Министарство културе и информисања Републике Србије. На сајму се представило тридесетак српских издавача како са делима из најновије продукције, тако и издањима српских класика. Један сегмент изложених књига био је посвећен стогодишњици завршетка Првог светског рата. Кинески издавачи показали су интересовање за српску књижевност и представницима наше земље упутили конкретне предлоге за сарадњу, што је један од најважнијих ефеката представљања Србије на значајним међународним манифестацијама као што је ова, тј. повећање броја превода књига српских писаца на стране језике.

31. Међународни сајам књига у Москви - Moskow International Book Fair (MIBF)

У периоду 5 – 9. септембар 2018. године у Москви, Руска Федерација, одржан је 31. Међународни сајам књига - Moskow International Book Fair (MIBF). На сајму, на националном штанду Србије, учествовало је Удружење за креативну индустрију ПКС и Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“ из Београда на којем су се нашли одабрани наслови домаћих издавачких кућа.

Вести

Нездрава атмосфера у јавности у вези са филмовима „Мезимица“ и „Терет“

Групација за кинематографију Привредне коморе Србије забринута је због стварања нездраве атмосфере у јавности у вези са филмовима „Мезимица“ и „Терет“. На седници на којој су присуствовали чланови струковних удружења, директор Филмског центра Србије (ФЦС) и чланови екипа филмова „Мезимица“ и „Терет“ констатовано је да се против ових филмова води неоснована кампања у јавности. У нападима које су повели медији и појединци преко друштвених мрежа користи се идеолошка конотација – филмови се без икакве основе оцењују као антисрпски, што наноси велику штету српској кинематографији и култури у целини. Апелује се на колеге да се уздрже од неаргументованих наступа у медијима који су допринели стварању нездраве атмосфере и узбуњивању јавности.

За све додатне информације о пословању у земљи и иностранству, контакте са потенцијалним пословним партнерима, учешће на сајмовима и изложбама у земљи и иностранству, учешће у активностима ПКС контактирајте **Удружење за креативну индустрију ПКС** путем телефона **011 / 33 04 512** или нам пишите на имејл: kreativna@pks.rs.

Регио инфо

Фестивал филмске режије ЛИФЕ

Једанаести Интернационални фестивал филмске режије (ЛИФЕ) који се одржава у Лесковцу отворио је један од најпознатијих српских глумаца, редитељ, сценариста и продуцент Драган Бјелогрић. Фестивал је одржан у организацији Лесковачког културног центра и под покровитељством Града Лесковца и Министарства културе и информисања Републике Србије. У главном такмичарском програму приказано је 15 дугометражних и играних филмова из Србије и региона, међу којима чак девет премијера.

ПКС РПК Крушевац потписала је мултилатерални Споразум о сарадњи

Представници ПКС РПК Крушевац потписали су мултилатерални Споразум о сарадњи са Привредном комором Чанченг из области Фошан Кина, Регионалном привредном комором Кошице из Словачке, Мађарско–кинеском привредном Комором Будимпешта, Румунско–кинеском привредном комором Трансилваније и Букурешта. Циљ Споразума је коришћење свих предности коморског система у привредној размени између Мађарске, Словачке, Србије, Румуније и Кине, јачање пријатељске сарадње између привредних Комора потписница. Приведне коморе су се договориле да у циљу развоја даље размене добара и искустава, унапреде узајамну комуникацију мејловима, телефоном и писмима, редовним или повременим посетама, пословним истраживањима и студијама, културолошким разменама, заједничким пројектима да деле информације међусобно, унапреде пријатељство и заједнички доприносе расту привреде и друштва у регионима земаља потписница. Организатор и покровитељ догађаја је кинеска пословна зона „Central European Trade and Logistic Cooperation Zone – CECZ“ у Будимпешти, уз подршку Министарства трговине Републике Кине, са циљем да привреднике из земаља Централне и Југоисточне Европе повеже са привредницима Кине.

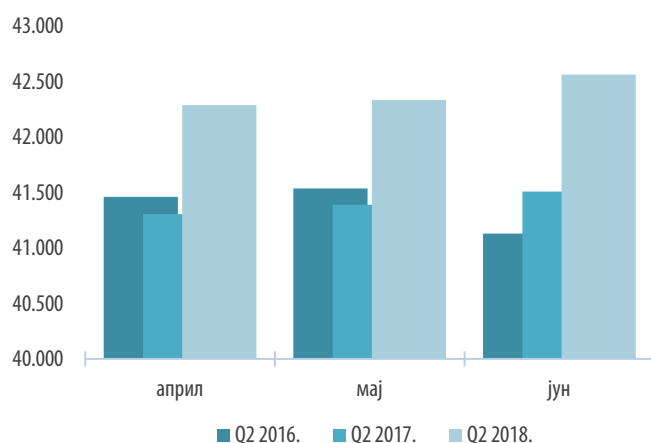

Привредна активност у креативној индустрији

Запосленост

Просечан број запослених у делатностима креативне индустрије, према подацима РЗС, у првој половини 2018. године је износио 42.129, што је за 2,3 одсто више у односу на број запослених у 2017. години. Највише је запослених у области штампања и умножавања аудио и видео записа (9.649), а највећи раст је забележен у области кинематографске и телевизијске продукције и снимања (10,5 одсто). У области издавачких делатности и програмским активностима и емитовању смањен је број запослених на међугодишњем нивоу за 2,6 одсто и 1,1 одсто, респективно.

Број запослених у делатностима штампања аудио и видео записа, издавачкој делатности, кинематографској и ТВ продукцији, рекламирању и истраживању тржишта, уметничким и забавним делатностима, у правним лицима и код предузетника, други квартал 2016, 2017. и 2018. године

Извор: РЗС, прерачун Центра СААПП (ПКС).

Регистрована запосленост, према делатностима КД(2010), у другом кварталу 2017. и 2018. године

	Број запослених		Индекс	Учешће у укупној запослености, у %	
	Q2 2017.	Q2 2018.	Q2 2018/ Q2 2017.	Q2 2017.	Q2 2018.
Република Србија	1.975.308	2.047.020	103,6	100,0	100,0
Штампање и умножавање аудио и видео записа	9.471	9.770	103,2	0,5	0,5
Издавачке делатности	6.728	6.518	96,9	0,3	0,3
Кинематографска и телевизијска продукција, снимање звучних записа и издавање музичких записа	2.308	2.525	109,4	0,1	0,1
Програмске активности и емитовање	8.288	8.198	98,9	0,4	0,4
Рекламирање и истраживање тржишта	5.754	6.188	107,5	0,3	0,3
Стваралачке, уметничке и забавне делатности	8.851	9.193	103,9	0,4	0,4
УКУПНО	41.399	42.392	102,4	2,1	2,1

Извор: РЗС, прерачун Центра СААПП (ПКС).

Зараде

У периоду јануар-јул 2018. године највиша просечна зарада у сектору креативне индустрије остварена је у делатности рекламирања и истраживања тржишта (за 43,5 одсто виша у односу на просек у Републици Србији), а изнад просека су и зараде у издавачким делатностима (за 10,1 одсто веће од просечне зараде у Републици Србији), као и програмским активностима и емитовању (за 3,1 одсто). Најниже су зараде у делатности штампања и умножавања аудио и видео записа (за 21,1 одсто испод републичког просека), а испод просека су зараде у стваралачким, уметничким и забавним делатностима (-9,8 одсто) и кинематографске и телевизијске продукције, снимање звучних записа и издавање музичких записа (-9,5 одсто испод републичког просека).

Зараде, јануар-јул 2018. (у динарима)

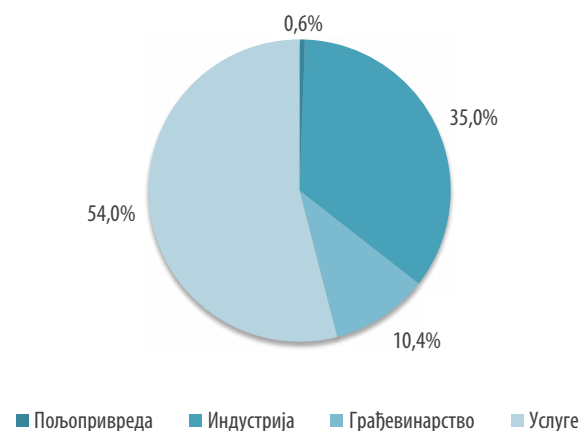

Извор: РЗС.

Стране директне инвестиције

У другом кварталу 2018. године, укупан нето прилив СДИ у Републику Србију, по основу улагања нерезидената, износио је 639,4 млн евра, док су у привредним гранама које обухвата Удружење за креативну индустрију, забележена улагања нерезидената, од 1,5 млн евра и то превасходно у области кинематографске и телевизијске продукције, снимања звучних записа и издавања музичких записа и програмским активностима и емитовању.

Структура нето прилива СДИ, по основу улагања нерезидената, прва половина 2018. године (у %)

Извор: НБС (у складу са „Приручником за израду платног биланса и међународне инвестиционе позиције бр. 6, ММФ“).

Спољнотрговинска размена

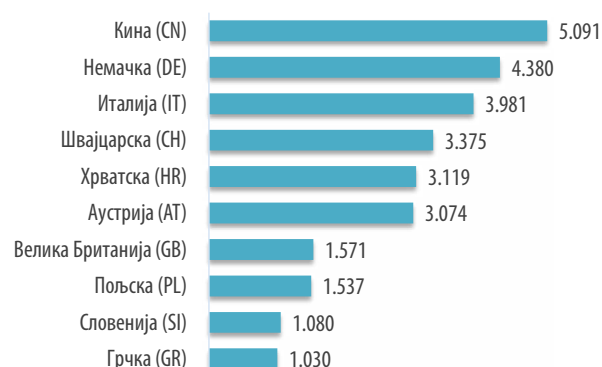
Према подацима РЗС, у првих осам месеци 2018. године, од извоза креативних делатности и услуга остварено је 39,1 млн евра прихода (пад од 15,5 одсто у односу на 2017. годину), од чега је највише (89,0 одсто) извезено издавачких делатности (34,8 млн евра), а 8,2 одсто кинематографске и телевизијске продукције и музичких записа. Укупна вредност оствареног увоза износила је 34,8 млн евра. С друге стране, према подацима НБС, приход од извоза аудиовизуелних и сродних услуга износио је 42,0 млн евра и оствареним суфицитом од 18,9 млн евра у првих седам месеци текуће године.

Извоз креативних делатности и услуга, по земљама, јануар-август 2018. (у хиљадама евра)

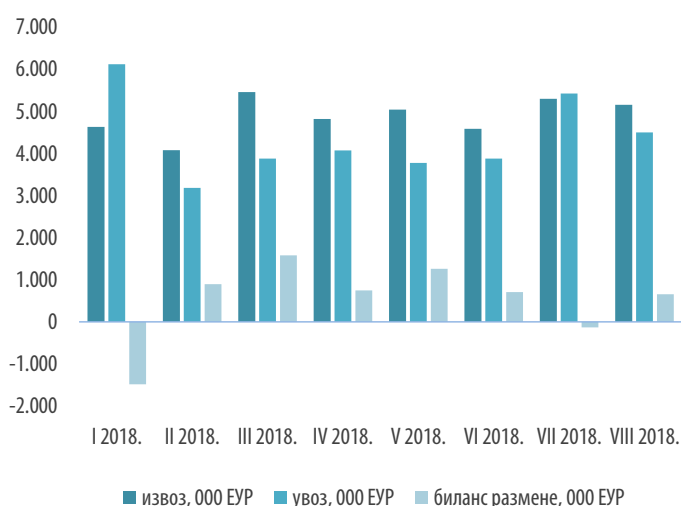
Извор: РЗС, прерачун Центра СААПП (ПКС).

Увоз креативних делатности и услуга, по земљама, јануар-август 2018. (у хиљадама евра)

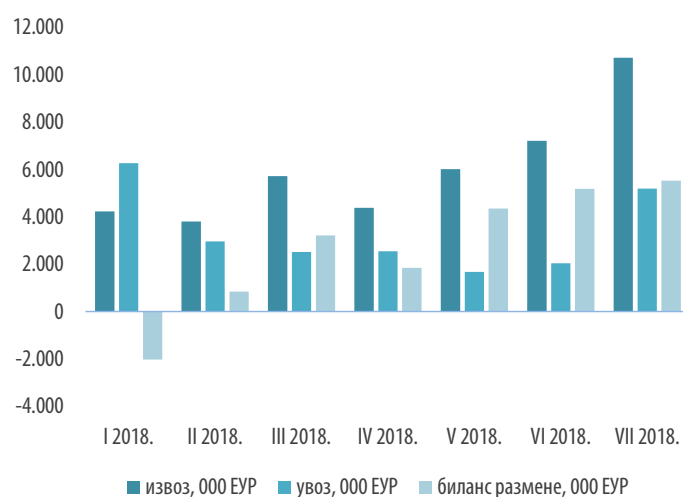
Извор: РЗС, прерачун Центра СААПП (ПКС).

Спољнотрговинска размена креативних делатности и услуга, месечни подаци (у хиљадама евра)

Извор: РЗС, прерачун Центра СААПП (ПКС).

Спољнотрговинска размена аудиовизуелних и сродних услуга, месечни подаци (у хиљадама евра)

Извор: НБС, прерачун Центра СААПП (ПКС).

Структура извоза, јануар-август 2018.

Извор: РЗС, прерачун Центра СААПП (ПКС).

Структура увоза, јануар-август 2018.

Извор: РЗС, прерачун Центра СААПП (ПКС).

Привредна активност - макроекономски осврт

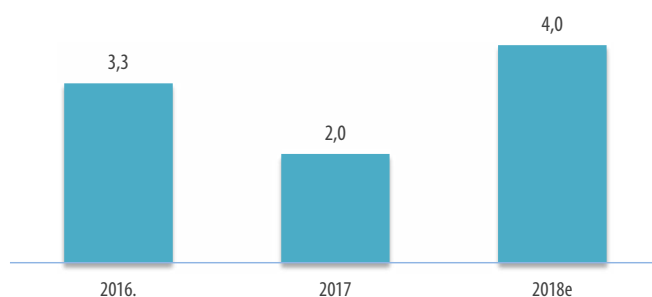
Економија коју је карактерисала стагнација раста и висока стопа незапослености, за само неколико година се трансформисала у растућу економију са ниском инфлацијом, елиминисаним фискалним дефицитом, опадајућим јавним дугом, стабилним банкарским системом и опоравком тржишта рада. Основу за одржавање и даље убрзање привредне активности треба да омогући наставак структурних реформи, као и повећање производне активности у извозно оријентисаним привредним делатностима, посебно оних које носе већу додатну вредност.

Према подацима Републичког завода за статистику, привредна активност Србије мерена **стопом реалног раста бруто домаћег производа** у другом кварталу 2018. године, у односу на исти период претходне године, износи 4,8 одсто. Народна банка Србије је ревидирала очекивану стопу раста на 4,0 одсто у односу на иницијалну пројекцију од 3,5 одсто (процена Министарства финансија за ову годину износи 4,2 одсто). Посматрано по делатностима, најзначајније стопе раста су остварене у сектору грађевинарства (22,9 одсто), сектору пољопривреде, шумарства и водопривреде (14,8 одсто) и сектору информисања и комуникација (5,9 одсто). Према најновијим прелиминарним резултатима обрачуна, привредна активност у 2017. години увећана је за 2,0 одсто реално.

Укупна **индустријска производња** је повећана за 2,7 одсто у периоду јануар - август 2018. године, у односу на исти период 2017. године. Значајан позитиван раст остварен је у сектору снабдевања електричном енергијом, гасом, паром и климатизација (5,1 одсто), док је у прерађивачкој индустрији раст износио 2,8 одсто и то највише у областима: поправке и монтаже машина и опреме (19,7 одсто), производње машина и опреме (10,4 одсто), производње намештаја (10,1 одсто) и производње осталих саобраћајних средстава (9,8 одсто). Код рударства је дошло до пада за 3,8 одсто.

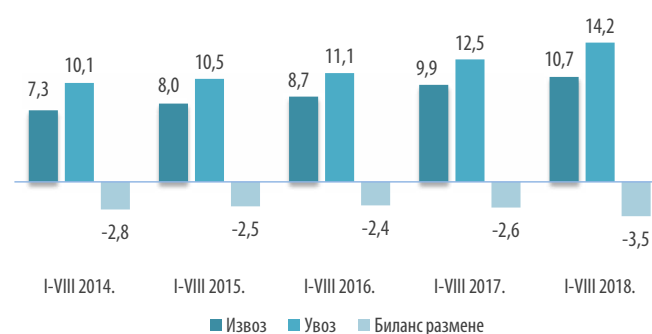
Народна банка Србије наставља да води експанзивну монетарну политику, по основу значајног смањења референтне каматне стопе, која тренутно износи 3,0 одсто. Према процени аналитичара, на актуелну монетарну политику НБС утицали су ниски инфлаторни

Реални раст БДП (у %)

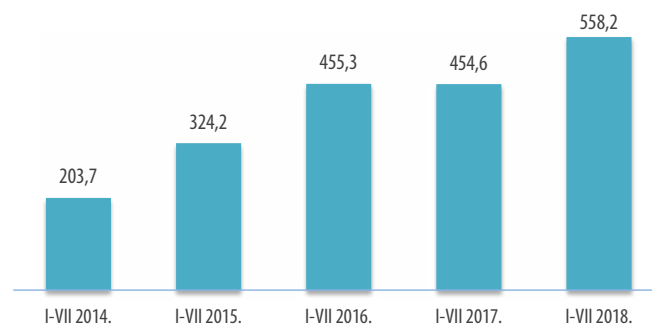
Извор: РЗС.

Спољнотрговинска робна размена (у млрд евра)

Извор: РЗС.

Суфицит у размени услуга (у млн евра)

Извор: НБС.

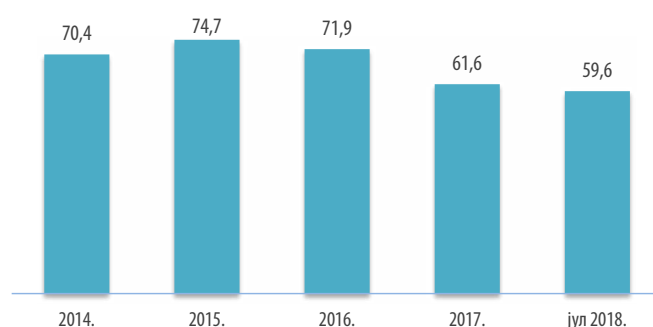
притисци, монетарна политика Европске централне банке (референтна каматна стопа у еврозони се одржава на нули), као и потреба да се монетарном политиком допринесе расту инвестиционе и привредне активности у земљи. **Међугодишња инфлација** у августу је износила 2,6 одсто и у оквиру је циља НБС који износи 3,0 одсто \pm 1,5 процентних поена. Већина аналитичара сматра да у наредном периоду не би требало да дође до пада референтне каматне стопе за додатних 25 базних поена (на потенцијалних 2,75 одсто) јер се очекује благ пораст инфлаторног притиска, а привредна активност је довољно убрзана.

Мере фискалне консолидације су оствариле позитиван резултат, изнад првобитне процене Међународног монетарног фонда. У 2017. години је остварен суфицит консолидованог буџета у износу од 1,2 одсто БДП (први пут у последњих десет година), чиме се значајно допринело смањењу потреба за задужевањем. Према подацима Министарства финансија, у периоду јануар-јул 2018. године остварен је **суфицит републичког буџета** у износу 49,1 млрд динара. Последично, јавни дуг је током 2017. године опао за десет процентних поена и износио је 61,6 процената БДП у односу на 71,9 одсто на крају 2016. године. Опадајући тренд је настављен и током првих седам месеци текуће године, па је на крају јула јавни дуг износио 59,6 одсто БДП, односно нашао се испод „мастрихтског критеријума“ од 60,0 одсто.

На позитивне макроекономске трендове реаговале су и агенције за оцену кредитног рејтинга које су током 2017. године унапредиле рејтинг Србије. Standard and Poor`s је повећао кредитни рејтинг на „BB“ са стабилним изгледом, што је исто учинила агенција Fitch Ratings. Moody`s је такође повећао кредитни рејтинг на „Ba3“ са стабилним изгледом. Овим се Србија значајно приближила инвестиционом нивоу кредитног рејтинга са циљем да се то оствари у средњем року. Агенције наводе као основу за даље унапређење кредитног рејтинга, очување макроекономске стабилности и резултата фискалне консолидације, структурне реформе (јавна предузећа, пореска управа, просвета и здравство), као и наставак процеса евроинтеграција.

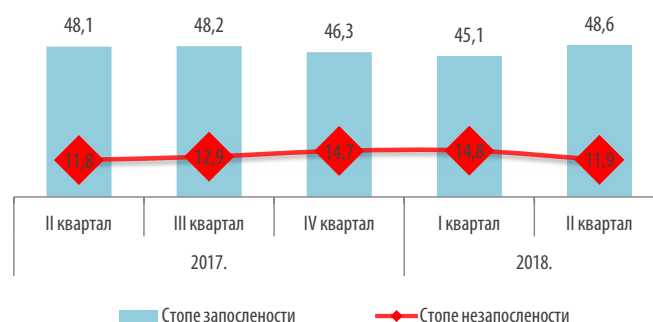
Србија је наставила регионално лидерство у привлачењу **страних директних инвестиција**, које су у 2017. години износиле 2,4 млрд евра (раст од 27,0 одсто), а позитиван тренд је настављен и у првих седам месеци 2018. године када је остварен прилив од 1,4 млрд евра. НБС очекује да ће укупан прилив у 2018. години износити 2,6 млрд евра, односно 6,6 одсто БДП и да ће бити више него довољно за покривање дефицита текућег рачуна платног биланса.

Јавни дуг Србије (централни ниво државе, у % БДП)

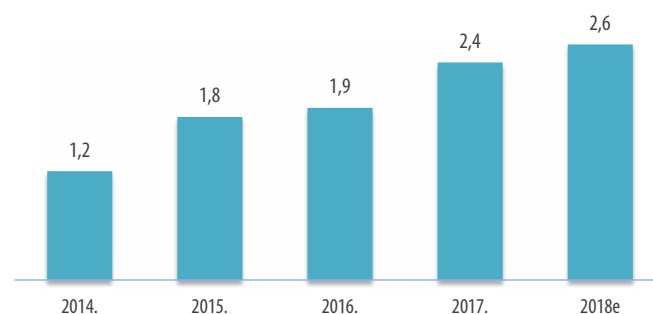
Извор: Министарство финансија.

Кретање стопе запослености/незапослености становништва старости 15 и више година, према Анкети о радној снази (у %)

Извор: РЗС.

Нето СДИ (у млрд ЕУР)

Извор: НБС.

Укупна **спољнотрговинска робна размена** Србије у периоду јануар-август 2018. године износила је 24,9 млрд евра што представља раст од 11,0 одсто у односу на исти период прошле године. Извезено је робе у вредности од 10,7 млрд евра, што представља повећање од 8,5 одсто, док је увоз робе износио 14,2 млрд евра, што представља повећање од 13,0 одсто. Дефицит спољнотрговинске робне размене износи 3,4 млрд евра, што је повећање од 30,0 одсто, чиме је покривеност увоза извозом опала на 75,8 одсто у односу на 79,0 одсто колико је покривеност износила у истом периоду прошле године. Пораст дефицита је последица, пораста цене енергената од којих је привреда Србије високо зависна, релативно јак динар у односу на кључне валуте, као и чињеница да привредни раст у значајној мери зависи од увоза материјала и производа за потребе инвестиционе активности и потрошње као компоненти БДП.

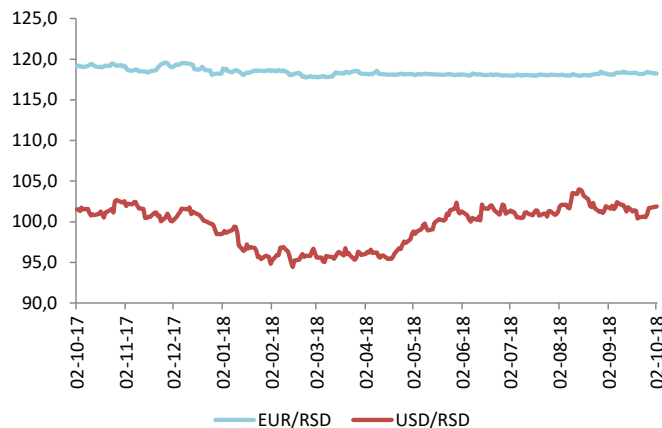
Значајан допринос одржавању релативно ниског дефицита текућег рачуна платног биланса даје **суфицит у трговини услугама** који је у првих седам месеци 2018. године износио 558,2 млн евра, у односу на 454,6 млн евра из истог периода прошле године. **Дефицит текућег рачуна платног биланса** је у прошлој години износио 5,7 одсто БДП, исти ниво се очекује и у текућој години, уз очекивања НБС да се он у средњем року смањи на ниво од око 5,0 одсто.

Према Анкети о радној снази за други квартал 2018. године, број запослених износи близу 2,9 милиона, а број незапослених 391,6 хиљада. Стопа запослености популације старости 15 и више година износи 48,6 одсто, а **стопа незапослености** 11,9 одсто (у првом кварталу износила је 14,8 одсто). **Просечна бруто зарада** исплаћена у јулу 2018. године износила је 68.029 динара, док је просечна нето зарада износила 49.202 динара. У односу на исти месец претходне године, бруто зарада је реално већа за 4,9 одсто, док је нето зарада већа за 5,4 одсто.

Према подацима НБС, међугодишња стопа раста кредитне активности у Србији је у јуну 2018. године износила 7,6 одсто (14,1 одсто по искључењу ефеката отписа и продаје НПЛ-ова). Стабилност банкарског сектора у Србији је очувана и додатно ојачана, захваљујући мерама НБС, а удео проблематичних кредита у укупним кредитима забележио је пад, на 7,8 одсто (јун 2108).

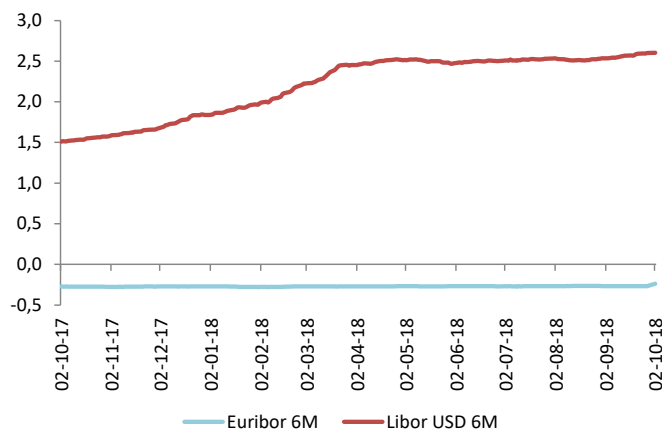
Динар је у 2017. години ојачао 4,2 одсто у односу на евро чиме је био једна од валута које су оствариле највећу апресијацију. У првих девет месеци 2018. године **просечан девизни курс** је износио 118,2427 динара за један евро, односно 99,1052 динара за један амерички долар. Народна банка наставља политику интервенција на девизном тржишту како би спречила веће дневне осцилације националне валуте.

Кретање девизних курса у последњих годину дана

Извор: Bloomberg L.P.

Кретање каматних стопа у последњих годину дана

Извор: Bloomberg L.P.

У фокусу

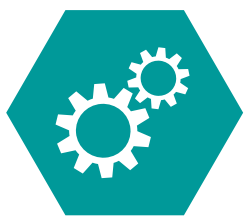
Међународни сајам књига, Пекинг 2018.

Удружење за креативну индустрију Привредне коморе Србије реализовало је наступ Републике Србије на Међународном сајму књига у Пекингу. Други највећи сајам књига на свету, био је прилика за представљање савремене српске књижевности, српских класика, али и издања кинеских аутора на српском језику. Током трајања сајма одржавани су свакодневни програми и промоције писане речи на нашем језику. Посебна пажња је била посвећена обележавању стогодишњице завршетка Првог светског рата и писцима који су страдали у Великом рату, као што су Владислав Петковић Дис, Милутин Бојић, Милутин Ускоковић и Петар Кочић, и онима који су своја дела обележили тим искуством, Милошу Црњанском и Иви Андрићу. Кинеској публици су била представљена и дела најзначајнијих стваралаца савремене класике: Данила Киша, Борислава Пекића, Милорада Павића, Васка Попе, Миодрага Павловића, Ивана Лалића. Програмским делом руководио је директор Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић“ из Београда, са сарадницима. Гости сајма, чију организацију је Министарство културе и информисања на конкурс поверило Универзитетској библиотеци „Светозар Марковић“ и Привредној комори Србије, били су писци Владимир Кеџмановић и Драган Бошковић, који су имали запажену промоцију својих дела на „Подјуму писаца“ у главној хали сајма. Осим организације наступа српских писаца, представници ПКС су имали састанке са представницима издавачких кућа, штампарија, преводилачких агенција и агентима за куповину или продају права. Сви заинтересовани су добили контакте српских издавача, уз селекцију за сваки појединачни захтев. На штанду је подељен материјал Туристичке организације Србије на кинеском и енглеском језику, а такође је промовисан и овогодишњи Сајам књига у Београду. Кинески издавачи показали су нарочито интересовање за српску књижевност и представницима наше земље упутили конкретне предлоге за сарадњу, што је један од најважнијих ефеката представљања Србије на значајним међународним манифестацијама као што је ова, тј повећање броја превода књига српских писаца на стране језике.

31. Међународни сајам књига у Москви - Moskow International Book Fair (MIBF)

У наставку реализације уговора са Министарством културе и информисања Републике Србије о организацији националних штандова, почетком септембра 2018. године, представници Удружења за креативну индустрију Привредне коморе Србије реализовали су наступ Републике Србије на 31. Међународном сајму књига у Москви. Одабрани наслови домаћих издавачких кућа за овај сајам су многобројне песничке и прозне књиге релевантних српских писаца, књиге из области теорије књижевности, естетике и филозофије, уметничке и историјске монографије. Такође, изабрана су дела која су у последњих неколико година преведена на руски језик, књиге које су последњих неколико година добиле домаће награде, као и капитална издања српских издавача, од којих су нека финансијски помогнута на конкурсима Министарства културе и информисања. Представници Министарства културе и информисања на сајму књига у Москви били су: помоћница министра за савремено стваралаштво и креативне индустрије и виши саветник за међународну сарадњу. Програмским делом руководио је директор Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић“ из Београда, са сарадницима. Гости сајма књига, чију организацију је Министарство културе и информисања на конкурс поверило Универзитетској библиотеци „Светозар Марковић“ и Привредној комори Србије, били су писци: Владан Матијевић, Драган Великић, Никола Вујчић. Поред њих, у делегацији су били чланови који су промовисали Београд као град књиге и културе и Београдски сајам књига. Посебан део наступа у Москви био је посвећен Београдском сајму књига који се одржава у октобру 2018. године. Другог дана сајма одржана је презентација „Београдски сајам књига – културни мост између Србије и Русије“ (Београдски сајам као институција; историјат, традиција, профил и програм Београдског сајма књига).

Подршка привреди

Програми подршке пословању привреде

I ДРЖАВНА ПОМОЋ КОЈА СЕ РЕАЛИЗУЈЕ ПРЕКО ФОНДА ЗА РАЗВОЈ

A) Програм подстицања предузетништва кроз развојне пројекте у 2018. години

Средства опредељена Програмом намењена су за:

1. **куповину, изградњу, доградњу**, реконструкцију, адаптацију, санацију, инвестиционо одржавање производног простора или пословног простора који је у саставу **производног простора, или простора** у којем се обавља производња или складиштење производа,
2. **куповину нове или половне производне опреме** (не старије од пет година), **укључујући доставна возила за превоз сопствених производа** и друга транспортна средства која се користе у процесу производње,
3. **трајна обртна средства**, која могу да чине највише 20% укупног инвестиционог улагања,
4. набавку **софтвера** и других нематеријалних улагања.

Средства по овом програму намењена су за подршку развоја производних делатности, рачунарског програмирања и штампарских услуга.

Право да се пријаве на јавни позив имају предузетници, микро, мали и средњи привредни субјекти и задруге који доставе званичне финансијске извештаје за претходне две године у којима није исказан нето губитак, с тим да се овај услов за достављање финансијских извештаја, не примењује на предузетнике који немају обавезу достављања тих извештаја. Потребно је да буду регистровани у АПР најкасније до 31. децембра 2015. године, а за привредне субјекте који подносе захтеве у вредности већој од 12.500.000 динара најкасније до 31. децембра 2013. године, односно најкасније до 31. децембра 2014. године након достављања званичних редовних финансијских извештаја и за 2017. годину.

Могуће је остварити право на финансијску подршку **у износу до 20 одсто бесповратних средстава од вредности инвестиционог улагања. Преостали износ вредности пројекта финансираће се из кредита Фонда**, с тим да учешће трајних обртних средстава у износу укупних средстава (кредит Фонда и бесповратна средства) може бити до 20 одсто.

Износ средстава	Кредит	Бесповратна средства	Укупно
Минимални	1.000.000 динара	250.000 динара	1.250.000 динара
Максимални	50.000.000 динара	12.500.000 динара	62.500.000 динара

Изузетно за предузетнике, минимални износ кредита је 300.000,00 РСД, а износ бесповратних средстава 75.000,00 РСД.

Јавни позив је отворен док се средства из Програма не утроше, а најкасније **до 31.12.2018. године**.

Б) Програм подстицања развоја предузетништва кроз финансијску подршку за почетнике у пословању у 2018. години

Средства су намењена новооснованим предузетницима, микро и малим привредним друштвима, који су регистровани у АПР најраније у години која претходи години подношења захтева.

Улагања која се могу финансирати у оквиру овог програма обухватају:

1. доградњу/реконструкцију/адаптацију/санацију/пословног или производног простора,
2. куповину опреме (нове или половне, не старије од пет година),
3. трајна обртна средства, која могу да учествују највише до 20 одсто у структури укупног инвестиционог улагања.

Могуће је остварити право на финансијску подршку у виду бесповратних средстава у износу до 30 одсто вредности улагања. Преостали износ инвестиционог улагања привредних друштава и предузетника финансираће се из кредита Фонда под следећим условима:

Износ за правна лица и предузетнике	Кредит	Бесповратна средства	Укупно
минимални	280.000 динара	120.000 динара	400.000 динара
максимални	4.200.000 динара	1.800.000 динара	6.000.000 динара

Рок отплате до пет година у оквиру кога је грејс период до једне године. Каматна стопа уз примену валутне клаузуле:

- 1,5% годишње уз гаранцију банке,
- 3% годишње уз остала средства обезбеђења.

Јавни позив је отворен док се средства из Програма не утроше, а најкасније **до 31. децембра 2018. године**.

II ПОДСТИЦАЈИ КОЈИ СЕ РЕАЛИЗУЈУ ПРЕКО НАЦИОНАЛНЕ СЛУЖБЕ ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ

А) Субвенције за запошљавање

Јавни позив послодавцима за субвенције за запошљавање незапослених лица из категорије теже запошљивих на новоотвореним радним местима објављен је у фебруару, а конкурс је **отворен до 30. новембра 2018. године**. У складу са овим јавним позивом, субвенција се одобрава послодавцима који припадају приватном сектору, у једнократном износу, ради запошљавања незапослених који се воде на евиденцији Националне службе за запошљавање.

Висина субвенције је одређена степеном развијености јединице локалне самоуправе према месту запошљавања лица и износи:

- 150.000,00 РАД по лицу, односно 180.000,00 РСД за особе са инвалидитетом, радно способне кориснике новчане социјалне помоћи, младе до 30 година старости који су имали/имају статус детета без родитељског старања и жртве породичног насиља, у првој и другој групи ЈЛС (јединица локалне самоуправе),
- 200.000,00 РСД по лицу, односно 240.000,00 РСД за особе са инвалидитетом, радно способне кориснике новчане социјалне помоћи, младе до 30 година старости који су имали/имају статус детета без родитељског старања и жртве породичног насиља, у трећој групи ЈЛС;
- 250.000,00 РСД по лицу, односно 300.000,00 РСД за особе са инвалидитетом, радно способне кориснике новчане социјалне помоћи.

Б) Субвенције за особе са инвалидитетом

1. Субвенција зараде за особе са инвалидитетом без радног искуства у 2018. години

Јавни конкурс је објављен у фебруару, а **пријаве се примају до краја 2018. године**. Послодавац који на неодређено време запосли особу са инвалидитетом без радног искуства, има право на субвенцију зараде за ту особу, у трајању од 12 месеци од дана заснивања радног односа. Субвенција зараде се одобрава у висини до 75 одсто укупних трошкова зараде са припадајућим доприносима за обавезно социјално осигурање, али не више од износа минималне зараде, под условом да запошљава особу са инвалидитетом пријављену на евиденцију незапослених која нема радног искуства на пословима на којима се запошљава и да послодавац обавља делатност минимум 3 месеца пре подношења захтева за субвенцију зараде, у радном односу има најмање једно запослено лице итд.

2. Субвенција за подршку особама са инвалидитетом

Јавни конкурс за рефундацију трошкова подршке особама са инвалидитетом које се запошљавају под посебним условима у 2018. години је објављен 14. фебруара и отворен је до краја 2018. године. У складу са јавним позивом могуће је остварити:

1. Рефундацију трошкова зараде лицу ангажованом на пружању подршке на радном месту - радна асистенција- само за време док пружа стручну помоћ, а најдуже 12 месеци, а максимално у висини до 50.000,00 РСД месечно,

2. Рефундација примерених трошкова прилагођавања радног места у једнократном износу што подразумева техничко и технолошко опремање радног места, средстава за рад, простора и опреме, у складу са могућностима и потребама запослене особе са инвалидитетом, у једнократном износу до 400.000,00 РСД по особи са инвалидитетом. Висина рефундације трошкова подршке не сме да буде већа од 100 одсто оправданих додатних трошкова.

Актуелни конкурси за иновативне компаније

I ПРОГРАМ САРАДЊЕ НАУКЕ И ПРИВРЕДЕ

Програм сарадње науке и привреде (*Collaborative Grant Scheme for R&D Organizations and Private Sector Enterprises*) спроводи Фонд за иновациону делатност.

Циљ Програма сарадње науке и привреде је да унапреди индустријска истраживања, подстичући предузећа из приватног сектора и јавне научноистраживачке организације да спроводе заједничке пројекте из области истраживања и развоја са идејом да креирају нове или унапреде постојеће комерцијално исплативе производе и услуге, као и иновативне технологије са значајним утицајем на будући развој и тржишним потенцијалом. Висина износа финансирања: до 300.000 евра, односно до 70% укупно одобреног буџета пројекта најмање 30% обезбеђује подносилац пријаве из других приватних извора независних од Фонда.

Услови за конкурсисање: Конзорцијум сачињен од најмање једног микро, малог или средњег привредног друштва и најмање једне јавне научно-истраживачке институције које испуњавају услове прописане Приручником Програма сарадње науке и привреде; Конзорцијум може имати највише пет чланица. Област/сектор: пројекат може доћи из било које области науке и технологије и било ког индустријског сектора. Време реализације пројекта: до 24 месеца

Јавни позив је отворен **од 3. октобра до 28. децембра 2018. године у 15h.**

II ИНОВАЦИОНИ ВАУЧЕРИ

Програм иновационих ваучера спроводи Фонд за иновациону делатност, а укупан износ опредељених средстава износи 48.000.000,00 динара.

Иновациони ваучери представљају једноставан финансијски подстицај који омогућава малим и средњим предузећима да, користећи услуге научноистраживачког сектора, подигну ниво иновативности својих производа и постану конкурентнија на тржишту.

Циљеви Програма иновационих ваучера су: да се мала и средња предузећа (МСП) из приватног сектора подстакну да користе услуге научноистраживачких институција како би побољшали своје производе, процесе, вештине и услуге, и тако унапредили своју укупну конкурентност; да се поспешу успостављање веза и сарадње између МСП из приватног сектора, с једне стране и научноистраживачких институција, са друге стране, а све у корист развоја привреде Србије.

Висина износа финансирања:

- до 800.000 динара, односно 80% укупних трошкова услуге, не укључујући порез на додату вредност (ПДВ),
- најмање 20% обезбеђује подносилац пријаве из других извора независно од Фонда.

Једном подносиоцу пријаве могу бити одобрена највише два иновациона ваучера, у укупном максималном износу од 1.200.000,00 динара.

Услови за учешће у Програму

Подносиоци пријава који кумулативно испуњавају услове подобни су за пријаву за Програм:

- Правна лица основана у складу са важећим Законом о привредним друштвима и регистрована у Агенцији за привредне регистре Републике Србије;
- Привредна друштва разврстана као микро, мала или средња у складу са важећим Законом о рачуноводству;
- Привредна друштва у већинском приватном власништву.

Подносиоци пријава који испуњавају наведене услове подnose пријаву за добијање иновационог ваучера за коришћење услуга јавних и свих осталих акредитованих научноистраживачких организација: универзитета, факултета, института и иновационих центара и других акредитованих научноистраживачких организација у Србији, укључујући и оне у приватном власништву.

Услуге које се финансирају Програмом

Иновациони ваучери могу да се користе за трансфер научних, технолошких или иновативних услуга које су нове за подносиоца пријаве, односно за решавање неког техничког/технолошког проблема које подносилац пријаве одреди. Подршка кроз иновациони ваучер може да се одобри за следеће услуге: Развој нових или побољшање постојећих производа (у односу на функције и квалитет), процеса или услуга; Доказ концепта; Студија изводљивости; Производња лабораторијског прототипа; Израда демонстрационог прототипа; Различити видови испитивања (у лабораторији, у пилот постројењу); Валидација технологије; Валидација нових или побољшаних производа, процеса или услуга; Саветодавне услуге у вези са иновационом делатношћу; Развој и увођење посебног софтвера за производ или процес (у оквиру развоја производа); Специфичне обуке у вези са развојем технолошких решења (за ове сврхе може се користити највише 20% вредности иновационог ваучера).

Пријава за иновационе ваучере је **од 3. октобра 2018. године до утрошка опредељених средстава.**

За додатне информације о активностима ПКС у области програма подршке иновативним компанијама контактирајте **Службу за иновације ПКС** путем телефона **011 / 41 49 622** или на е-маил: inovacije@pks.rs.

Додатне информације о актуелним програмима подршке пронаћи ћете на интернет странама:

[Развојне агенције Србије \(РАС\)](#)

[Фонда за развој](#)

[Министарства привреде](#)

[Агенције за осигурање и финансирање извоза](#)

[Националне служба за запошљавање](#)

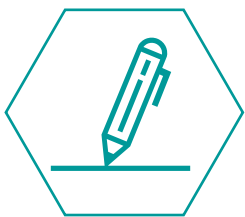
Најбржи пут до инопартнера

Привредна комора Србије је члан [Европске мреже предузетништва](#) и координатор Конзорцијума ЕЕН мреже у Србији. Услуге ЕЕН мреже су превасходно намењене малим и средњим предузећима као сервис када је у питању интернационализација пословања. Европска мрежа предузетништва има за циљ да предузећа лакше и брже пронађу партнере у иностранству кроз бесплатне услуге претраге [Базе пословне сарадње](#) и учешћа на међународним [пословним сусретима](#) и [пословним мисијама](#).

СЕ знак и Српски знак усаглашености – доказ безбедности вашег производа

Привредна комора Србије је покренула јединствену апликацију о [СЕ знак](#), који означава да производ задовољава битне захтеве у погледу безбедности и здравља корисника, захтеве заштите имовине и заштите животне средине. За све додатне информације о производима који подлежу СЕ означавању и попуњавање упитника којим можете проверити да ли се на ваш производ односи одређена ЕУ Директива заснована на новом приступу и/или одговарајући домаћи пропис посетите следећи линк: [СЕ знак](#).

Едукација

Центар за едукацију и стручно образовање (ЦЕСО) Привредне коморе Србије привредницима омогућава савремену и континуирану пословну едукацију. Унапређење постојећих и стицање нових знања, вештина и компетенција, као и непрекидан лични и професионални развој, део су мисије ЦЕСО у афирмисању концепта целоживотног учења. Програми семинара и едукација се могу преузети на следећем линку: [ПКС едукација](#)*.

* Линк: www.pks/edukacija.

Методолошке напомене

Удружење за креативну индустрију ПКС, према КД(2010), обухвата гране и групе следећих области делатности: Штампачке и умножавање аудио и видео записа, Издавачке делатности, Кинематографска и телевизијска продукција, снимање звучних записа и издавање музичких записа, Програмске активности и емитовање, Рекламирање и истраживање тржишта, Стваралачке, уметничке и забавне делатности.

Републички завод за статистику почев од 2018. године просечне зараде рачуна на основу података из евиденције Пореске управе. Истраживање о зарадама заснива се на подацима из обрасца Пореске пријаве за порез по одбитку (образац ППП-ПД). Просечне зараде израчунавају се на основу износа обрачунатих зарада за извештајни месец и броја запослених који је изражен еквивалентом пуног радног времена (full-time equivalent – FTE). Обухваћене су све категорије запослених за које су послодавци, тј. пословни субјекти, Пореској управи доставили електронски попуњен образац пореске пријаве ППП-ПД са обрачунатим зарадама. Републички завод за статистику од 1999. године не располаже појединим подацима за АП Косово и Метохија, тако да они нису садржани у обухвату података за Републику Србију (укупно).

Према Закону о рачуноводству („Службени гласник РС“ бр. 62/2013) правна лица су разврстана на велика, средња, мала и микро привредна друштва. Величина је утврђена према критеријумима за разврставање правних лица који су прописани Законом, и то: просечном броју запослених, пословном приходу и просечној вредности пословне имовине (два од три наведена критеријума одређује величину). За потребе анализе у овом билтену, према објављеним проценама Републичког завода за статистику, правна лица према величини разврстана су у складу са међународним препорукама и стандардима (према Евростат методологији и препоруци Европске комисије, 2003/361/ЕС), на основу броја запослених. Републички завод за статистику од 1999. године не располаже појединим подацима за АП Косово и Метохија, тако да они нису садржани у обухвату података за Републику Србију (укупно). Базе података о броју привредних субјеката, броју запослених и промету успостављене су на основу завршних рачуна правних лица (Агенција за привредне регистре), а број предузетника и број запослених код предузетника на основу података Пореске управе.

Неке вредности, приказане у билтену, заокружене су на милионе или милијарде, са једним децималним местом, стога укупне вредности (сумари) се не слажу увек са збиром појединачних података, с обзиром на то да су коришћени незаокружени бројеви (што даје прецизније податке).

Коришћене скраћенице

БДП	Бруто домаћи производ	АПС	Анкета о радној снази
БДВ	Бруто додата вредност	∅	Просек периода
СДИ	Стране директне инвестиције	ПДВ	Порез на додату вредност
КД(2010)	Класификација делатности	EUR	Евро
СМТК	Стандардна међународна трговинска класификација	USD	Амерички долар

Извори података: Републички завод за статистику (РЗС), Народна банка Србије (НБС), Агенција за привредне регистре (АПР), Привредна комора Србије (ПКС), Управа царина (УЦ), Министарство финансија (МФ), Пореска управа (ПУ), Завод за статистику Европске уније (Eurostat), Чикашка продуктна берза (СМЕ), Bloomberg L.P, Међународни трговински центар (ICT TradeMap), Европска централна банка (ЕЦБ), Међународни монетарни фонд (ММФ).

Девизни курсеви: Сви прерачуни у билтену су извршени према следећим просечним средњим курсевима Народне банке Србије:

Период:	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.		
							I квартал	II квартал	III квартал
EUR/RSD	113,1277	113,1369	117,3060	120,7328	123,1179	121,3367	118,4251	118,1712	118,1386
USD/RSD	88,1169	85,1730	88,5408	108,8543	111,2903	107,4987	96,3415	99,2224	101,5888

Извор: НБС.

Одрицање од одговорности: Подаци су подложни изменама у складу са променама званичних извора података. Информације у овом извештају су дате у сврху општег информисања и не могу бити замена за економски савет, нити се њиховим објављивањем ствара било каква обавеза за Привредну комору Србије. Умножавање и дистрибуирање билтена и делова дозвољено је уколико се наведе извор и копија достави Привредној комори Србије на: analitika@pks.rs.

Удружење за креативну индустрију

Гране привреде и области које обухвата Удружење за креативну индустрију су:

- Графичка индустрија,
- Издавачка делатност,
- Књижарство и дистрибуција књига,
- Дискографија,
- Кинематографија,
- Радиодифузија,
- Тржишно комуницирање, медијско представљање и односи с јавношћу,
- Истраживање тржишта и испитивање јавног мњења,
- Специјализоване дизајнерске делатности и фотографске услуге,
- Лизинг интелектуалне својине, ауторских дела и предмета сродних права,
- Уметничко образовање,
- Извођачка уметност, уметничко стваралаштво и уметничке установе,
- Делатности библиотека, архива, музеја галерија и збирки.

Задаци Удружења су да:

- заступа заједнички интерес привредних друштава у области креативне индустрије,
- учествује у припреми законских аката са носиоцима извршне власти, анализа, предлога мера за решавање текуће проблематике, организацији,
- обука и семинара, организацији сајмова, трибина, форума и јавних расправа,
- помаже у проналажењу контакта, берзанских података, података о страним тржиштима, производном асортиману, домаћој регулативи,
- иницира доношење нових и допуну постојећих закона и уредби, решавање проблема заштите интелектуалне својине, процес модернизације (дигитализација),
- предузима активностима и учествује у активностима у борби против нелегалног коришћења ауторског права (пиратерије).

У оквиру Удружења за креативну индустрију делује **осам групација**:

- Графичке индустрије
- Издавачке делатности, књижара и дистрибутера књига
- Дискографије
- Кинематографије
- Радиодифузије
- Оглашивача
- Агенција за тржишно комуницирање
- Организација за колективно остваривање права

Удружење за креативну индустрију, односно Привредна комора Србије је члан WФА (Светске асоцијације оглашивача).

Удружење за
креативну индустрију

Одбор Удружења за
креативну индустрију

Групација графичке
индустрије

Групација издавачке
делатности, књижара
и дистрибутера
књига

Групација
дискографије

Групација
кинематографије

Групација
радиодифузије

Групација
оглашивача

Групација агенција
за тржишно
комуницирање

Групацију
организација
за колективно
остваривање
права

Контакт

Привредна комора Србије
Ресавска 13-15
11000 Београд

T: 0800 808 809

www.pks.rs
E: bis@pks.rs

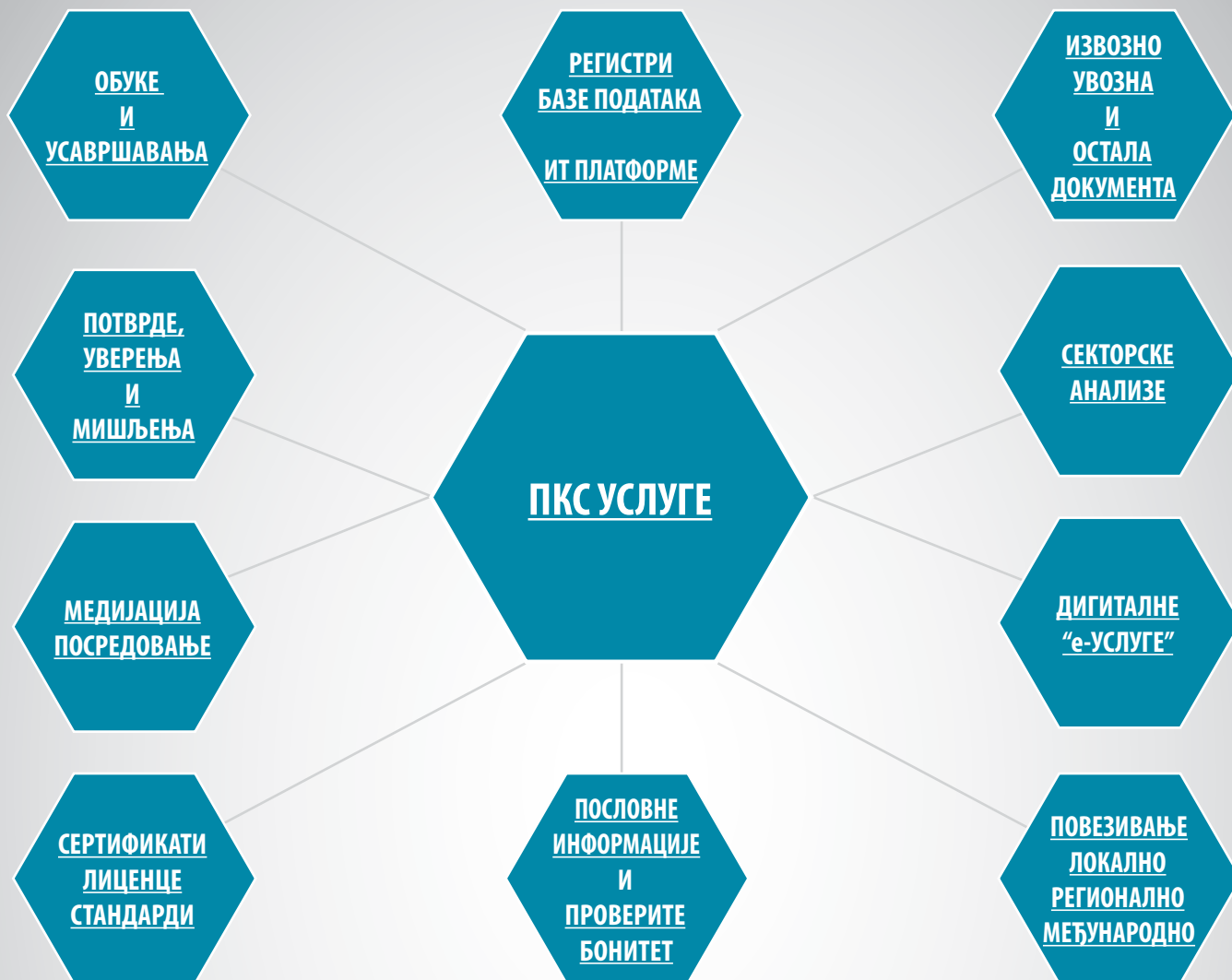
#PKS
@Privrednakomora

Удружење за креативну
индустрију
Мирко Прља, секретар

T: (+381 11)33 04 512

E: kreativna@pks.rs

PKS еБилтени се објављују тромесечно и дистрибуирају свим чланицама PKS, у складу са организацијом рада стручних служби Привредне коморе Србије. Оглашавање у PKS еБилтенима и достављање материјала уз податке о фирми (назив предузећа, адреса, контакт телефон и ПИБ) могуће је путем имејлова: analitika@pks.rs или bis@pks.rs, као и позивом на број 0800 808 809. Понуда за оглашавање у PKS еБилтену ће вам бити достављена мејлом. Више информација на страни: www.pks.rs/oglašavanjePKSeBilten.